

سازه‌های مؤثر بر دانش کشاورزان پیرامون بیمه محصولات کشاورزی

پریسا خلیل‌نژاد*، دکتر اسدالله زمانی پور**

چکیده

این پژوهش، با هدف شناسایی سازه‌های مؤثر بر دانش کشاورزان استان خراسان جنوبی پیرامون بیمه محصولات کشاورزی، انجام گرفته است. جامعه آماری این تحقیق، دربردارنده کشاورزانی است که در سال زراعی ۸۷-۱۳۸۶ به کار کشاورزی در این استان، اشتغال داشته‌اند. از این جامعه، تعداد ۱۹۰ نفر با روش نمونه‌گیری تصادفی طبقه‌ای، به عنوان نمونه انتخاب شدند و به کمک پرسشنامه، اطلاعات مورد نیاز جمع‌آوری شد. نتایج به دست آمده از این تحقیق، نشان‌دهنده وجود ارتباط معنیدار میان نگرش، میزان ارتباط با مروجان و کارشناسان ترویج، میزان ارتباط با کارشناسان و کارگزاران صندوق بیمه کشاورزی، زمین زراعی، سابقه خطر داشتن مزرعه، درآمد برگرفته از فعالیتهای کشاورزی، مشارکت اجتماعی، عضو بودن در تعاونیهای روستایی، میزان همکاری با تعاونیهای روستایی و برخورداری از آموزشهای مربوط، مشاهده نشد.

کلیدواژه‌ها:

دانش کشاورزان، کشاورزان خراسان جنوبی، بیمه محصولات کشاورزی.

بیمه و
کشاورزی

سال هفتم
شماره ۲۳ و ۲۴
۱۳۸۹

* کارشناس ارشد ترویج و آموزش کشاورزی و عضو باشگاه پژوهشگران جوان دانشگاه آزاد اسلامی واحد بیرجند.

Email: khalilnezhadp@yahoo.com

** دانشیار دانشگاه آزاد اسلامی واحد بیرجند.

Email: azamanipour@yahoo.com

مقدمه

بخش کشاورزی، نقش مهمی را در اقتصاد بسیاری از کشورهای در راه توسعه ایفا می‌کند. فعالیت در این بخش در میان دیگر بخشهای مختلف اقتصادی به علت شرایط خاص حاکم بر آن، همواره با ریسک و نبود قطعیت همراه است و بهره‌برداران کشاورزی به این علت، نگران توان بازپرداخت وام، پرداخت هزینه‌های ثابت (اجاره زمین و مالیات) و در بسیاری موارد، نگران پرداخت هزینه‌های زندگی هستند. از این رو همواره لزوم به کارگیری ابزارها و راهکارهای مناسب و مؤثری در راستای حمایت و تأمین امنیت اقتصادی جمعیت فعال در بخش کشاورزی و در نتیجه، افزایش قدرت تولید و بالا بردن سطح زندگی آنها احساس می‌شود. یکی از راهکارها و برنامه‌هایی که برای رسیدن به هدف پیشگفته به کار گرفته می‌شود، دخالت دولت در امر مهار خطر و مدیریت ریسک از راه بیمه محصولات کشاورزی است (۴).

بیمه محصولات کشاورزی به عنوان برنامه‌ای مؤثر در مدیریت ریسک، می‌تواند با افزایش درجه ریسک‌پذیری کشاورزان، موجب جریان یافتن سرمایه‌گذاری آنها به سوی به کارگیری فناوریهای نوین و در نتیجه افزایش کارایی استفاده از نهاده‌ها و همچنین، امنیت در تولید فرآورده‌های کشاورزی شود (۲).

از آنجا که بیمه کشاورزی، پدیده‌ای به نسبت نوین در کشور به شمار می‌آید، برای گسترش و پذیرش آن از سوی کشاورزان، باید دانش و اطلاعات لازم در زمینه بیمه در جامعه کشاورزی عرضه شود تا ضمن آشنا ساختن کشاورزان با سودمندیها و کاستیهای بیمه، انگیزه و نگرش لازم برای پذیرش داوطلبانه آن در میان کشاورزان ایجاد شود. در همین راستا، پژوهش حاضر، با هدف بررسی سطح دانش کشاورزان پیرامون بیمه محصولات کشاورزی و شناسایی سازه‌های مؤثر بر آن در سال ۱۳۸۷-۸۸ در استان خراسان جنوبی به اجرا درآمد.

فصلنامه
پژوهشی

هدف کلی این پژوهش، بررسی و شناسایی سازه‌های مؤثر بر دانش کشاورزان پیرامون بیمه محصولات کشاورزی بود که برای دستیافتن به آن، هدفهای اختصاصی زیر موردنظر قرار گرفت:

۱. بررسی ویژگیهای فردی مؤثر بر دانش کشاورزان پیرامون بیمه محصولات کشاورزی در استان خراسان جنوبی.
۲. بررسی عوامل زراعی و اقتصادی مؤثر بر دانش کشاورزان پیرامون بیمه محصولات کشاورزی در استان خراسان جنوبی.
۳. شناسایی سازه‌های اجتماعی و ارتباطی مؤثر بر دانش کشاورزان پیرامون بیمه محصولات کشاورزی در استان خراسان جنوبی.
۴. شناسایی نقش آموزش بر دانش کشاورزان پیرامون بیمه محصولات کشاورزی در استان خراسان جنوبی.

بیمه و
کشاورزی

سال هفتم
شماره ۲۳ و ۲۴
۱۳۸۹

پیشینه پژوهش

نتایج شماری از پژوهشهای انجام شده در زمینه موضوع پژوهش بدین شرح است:

یافته‌های پژوهش ارتیاعی و چیدری (۱۳۸۵) با عنوان «بررسی دانش کارشناسان ترویج پیرامون بیمه کشاورزی» نشان داد که میان متغیرهای سن، سابقه کار، مدت زمان آشنایی با فعالیتهای صندوق بیمه کشاورزی و دانش پیرامون بیمه محصولات کشاورزی، رابطه معنیداری وجود دارد (۱)

شرکت مهندسین مشاور یکم (۱۳۸۰) در پژوهشی با عنوان «تأثیر بیمه محصولات کشاورزی بر مخاطره‌گریزی، تصمیمگیری و بهره‌وری کشاورزان»، تابع تقاضای بیمه گندم ۲۴۷ گندمکار بیمه شده استان فارس را برآورد کرده و به این نتیجه رسیده که

متغیرهایی همچون تولید گندم در سال گذشته، ارزش زمین، مالکیت زمین، سابقه خطر، سواد، سن، مخاطره‌گرایی، سرمایه، پاره‌وقت بودن زارع، تعداد قطعات، درصد آیش مزرعه، حق بیمه پرداختی، کل حق بیمه و منصفانه بودن حق بیمه از جمله متغیرهای وارد شده در مدل است و در این میان، متغیرهای ارزش زمین، تعداد قطعات، درصد آیش مزرعه، حق بیمه پرداختی و منصفانه بودن حق بیمه، دارای ضریبهای منفی است (۵).

محمود زاده و زیبایی (۱۳۸۳) نیز در تحقیق خود با عنوان «بررسی عوامل مؤثر بر تمایل بهره‌برداران کشاورزی به مشارکت در طرح بیمه محصولات کشاورزی (مطالعه موردی پسته کاران استان کرمان)» متغیرهای مؤثر بر پذیرش بیمه را برای دو گروه ریسک‌پذیر و ریسک‌گریز، مطالعه کردند و به این نتیجه رسیدند که در گروه ریسک‌پذیرها، نسبت بدهی به دارایی، و در گروه ریسک‌گریزها، خدمات ترویجی، دارای بیشترین اثر بر مشارکت در بیمه است (۴).

وندویر^۱، در پژوهشی که در ویتنام شمالی به منظور بررسی تقاضای بیمه از سوی کشاورزان این منطقه به صورت پیمایشی انجام داد، به این نتیجه رسید که چشم انداز و خصوصیت‌های بیمه‌ای کشاورزی، خصوصیت‌های فردی، درآمد مزرعه و کشاورزی و سطح تحصیلات کشاورزان، از عوامل اصلی تقاضا برای بیمه کشاورزی است (۷).

پژوهش‌های هارداکر^۲ و همکاران نیز، تأیید می‌کند که در برنامه‌ریزی‌ها و تصمیم‌گیری‌های مربوط به کشاورزی، افراد همواره با عوامل پیش‌بینی ناپذیر روبرو هستند و تصمیم‌گیری‌های آنان بر پایه تجربه‌های شخصی، درجه

1. Vandevveer (2001)
2. Hardaker (2004)

آگاهی، روحیه رویارویی با مخاطره‌ها و دریافت اطلاعات از منابع اطلاعاتی است. در این راستا، عضو بودن در تشکله‌ها و ارتباط با دیگر کشاورزان، نقش مهمی دارد (۶).

روشها و ابزارهای پژوهش

پژوهش حاضر از نوع توصیفی - همبستگی است که از یکسو، به توصیف ویژگیهای فردی جامعه آماری تحقیق می‌پردازد و از سوی دیگر، رابطه میان متغیرهای مستقل و وابسته را بر اساس هدف پژوهش، تحلیل می‌کند (۳)

جامعه آماری تحقیق، در بردارنده همه کشاورزان استان خراسان جنوبی که در سال زراعی ۸۷-۱۳۸۶ به فعالیت کشاورزی مشغول بوده‌اند و از راه نمونه‌گیری طبقه‌ای، تعداد نمونه، برابر ۱۹۰ محاسبه شد.

ابزار اصلی تحقیق برای گردآوری داده‌ها، پرسشنامه بود که برای تدوین آن، نخست مبانی نظری موضوع با توجه به منابع و مراجع مرتبط مورد بررسی قرار گرفت. سپس با در نظر گرفتن مطالعات و چارچوب نظری، پرسشنامه مقدماتی، تنظیم و پس از اطمینان از روایی و پایایی و انجام اصلاحهای لازم، پرسشنامه نهایی تدوین شد. تحلیل داده‌ها نیز، به کمک نرم‌افزار SPSS (ضریب همبستگی پیرسون، ضریب همبستگی اسپیرمن، کای اسکور) انجام پذیرفت.

نتایج و بحث

یافته‌های پژوهش نشان داد که ۷۷/۹ درصد کشاورزان، دارای کمتر از ۵ هکتار زمین بودند که این خود نمایانگر وجود خرده مالکی در کشاورزی استان است. همچنین ۶۸/۴ درصد از کشاورزان، سابقه پدید آمدن خطرهای طبیعی را در مزرعه خود، در حد متوسط عنوان کردند (جدول شماره ۱).

جدول شماره ۱: توزیع فراوانی کشاورزان مورد بررسی
بر اساس ویژگیهای زراعی (واحد: درصد)

ردیف	متغیر	طبقه‌بندی	فراوانی	درصد فراوانی
۱	مساحت زمین زراعی	کمتر از ۵ هکتار	۱۴۸	۷۷/۹
		۵-۱۰ هکتار	۲۶	۱۳/۷
		۱۰-۱۵ هکتار	۶	۳/۲
		بیشتر از ۱۵ هکتار	۱۰	۵/۲
۲	سابقه پدید آمدن خطر	کم	۱۵	۷/۹
		متوسط	۱۳۰	۶۸/۴
		زیاد	۴۵	۲۳/۷

برگرفته از: یافته‌های پژوهش

فصلنامه
پژوهشی

همچنین، براساس یافته‌های تحقیق، میانگین سن کشاورزان مورد بررسی، ۵۵ سال و جوانترین و مسنترین آنها به ترتیب ۲۴ و ۹۱ سال سن داشتند که نشانگر حرکت جامعه مورد بررسی، به سوی پیری و بیرون آمدن جوانان از بخش کشاورزی است.

بیشترین فراوانی مربوط به سطح تحصیلی ابتدایی و پایینتر با ۶۶/۸ درصد فراوانی بود که چندان مناسب به نظر نمی‌رسد. ۴۷/۹ درصد کشاورزان، میزان دوران‌دیش و محتاط بودن خود را در حد زیاد عنوان کردند و ۴۵/۳ درصد آنان گرایش زیادی به استفاده از ایده‌های نو داشتند. اهمیت نظرها و قضاوت دیگران نیز، برای ۴۶/۳ درصد از کشاورزان در حد متوسط بود. همچنین ۵۷/۵ درصد از آنان علاقه خود را به کار کشاورزی زیاد دانسته‌اند (جدول شماره ۲).

خلیل نژاد، زمانی پور

جدول شماره ۲: توزیع فراوانی کشاورزان مورد بررسی بر اساس ویژگیهای فردی
(واحد: درصد)

ردیف	متغیر	طبقه بندی	فراوانی	درصد فراوانی
۱	سن	کمتر از ۳۰ سال	۱۳	۶/۸
		۳۰-۶۰ سال	۱۰۳	۵۴/۳
		۶۰-۹۰ سال	۷۳	۳۸/۴
		بیشتر از ۹۰ سال	۱	۰/۵
۲	سطح تحصیلات	ابتدایی و پایینتر	۱۲۷	۶۶/۸
		بالتر از ابتدایی تا دیپلم	۴۱	۲۱/۶
		بالتر از دیپلم تا لیسانس	۱۵	۷/۹
		بالتر از لیسانس	۷	۳/۷
۳	میزان علاقه به کار کشاورزی	کم	۳۰	۱۵/۶
		متوسط	۵۱	۲۶/۹
		زیاد	۱۰۹	۵۷/۵
۴	میزان دوراندیشی و محتاط بودن	کم	۲۵	۱۳/۲
		متوسط	۷۴	۳۸/۹
		زیاد	۹۱	۴۷/۹
	تمایل به استفاده از ایده‌های نو	کم	۶۲	۳۲/۶
		متوسط	۴۲	۲۲/۱
		زیاد	۸۶	۴۵/۳
	اهمیت قضاوت و نظرهای دیگران	کم	۸۱	۴۲/۶
		متوسط	۸۸	۴۶/۳
		زیاد	۲۱	۱۱/۱

برگرفته از: یافته‌های پژوهش

از دیگر سو، یافته‌های پژوهش نشان داد، ۳۷/۹ درصد از کشاورزان دارای سطح درآمد کمتر از ۵۰۰ هزار تومان در سال از راه انجام فعالیتهای کشاورزی بودند که

بیمه و
کشاورزی

سال هفتم
شماره ۲۳ و ۲۴
۱۳۸۹

نمایانگر پایین بودن سطح درآمد کشاورزان از انجام فعالیتهای کشاورزی است (جدول شماره ۳).

جدول شماره ۳: توزیع فراوانی کشاورزان مورد بررسی براساس سطح درآمد (واحد: درصد)

ردیف	متغیر	طبقه‌بندی	فراوانی	درصد فراوانی
۱	درآمد برگرفته از انجام فعالیتهای کشاورزی	کمتر از ۵۰۰ هزار تومان	۷۲	۳۷/۹
		۵۰۰ هزار تومان تا ۱ میلیون تومان	۵۶	۲۹/۵
		۱ تا ۵ میلیون تومان	۶۲	۳۲/۶

برگرفته از: یافته‌های پژوهش

در این پژوهش، بررسی در زمینه میزان مشارکت اجتماعی کشاورزان در سه مقوله شرکت در انتخابات، شرکت در فعالیتهای فرهنگی محل سکونت و عضو بودن در انجمنها نیز، انجام گرفت که در نهایت مشخص شد، ۶۷/۹ درصد از کشاورزان دارای سطح متوسط مشارکت اجتماعی بودند (جدولهای شماره ۴ و ۵). همچنین ۵۸/۹ درصد از کشاورزان در تعاونیهای روستایی عضو بودند که با ۵۸/۵ درصد مشارکت، میزان همکاری زیادی با تعاونیها داشتند (جدول شماره ۶).

جدول شماره ۴: توزیع فراوانی کشاورزان مورد بررسی براساس مشارکت اجتماعی (واحد: درصد)

ردیف	متغیر	طبقه‌بندی	فراوانی	درصد فراوانی
۱	مشارکت اجتماعی	کم	۳۳	۱۷/۴
		متوسط	۱۲۹	۶۷/۹
		زیاد	۲۸	۱۴/۷

برگرفته از: یافته‌های پژوهش

جدول شماره ۵: میزان مشارکت اجتماعی کشاورزان

انحراف معیار	میانگین رتبه‌ای	گویه‌های مشارکت کشاورزان در فعالیتهای اجتماعی
۰/۱۴۸	۳/۹۲	شرکت در انتخابات
۰/۹۵۵	۳/۰۶	شرکت در فعالیتهای فرهنگی
۱/۱۳۶	۲/۴۱	شرکت در انجمنها و مانند آن

برگرفته از: یافته‌های پژوهش

جدول شماره ۶: توزیع فراوانی کشاورزان مورد بررسی براساس عضو بودن در تعاونیهای روستایی (واحد: درصد)

ردیف	متغیر	طبقه‌بندی	فراوانی	درصد فراوانی
۱	عضو بودن در تعاونیهای روستایی	بلی	۱۱۲	۵۸/۹
		خیر	۷۸	۴۱/۱
۲	میزان همکاری اعضا با تعاونیها	کم	۱۴	۱۲/۱
		متوسط	۳۳	۲۹/۴
		زیاد	۶۶	۵۸/۵

برگرفته از: یافته‌های پژوهش

در زمینه بررسی عوامل ارتباطی نیز، نتایج تحقیق نشان داد، کشاورزان از ارتباط کمی با کارشناسان و مروجان ترویج و کارشناسان و کارگزاران صندوق بیمه کشاورزی برخوردارند (جدول شماره ۷). همچنین بر اساس نتایج به دست آمده مشخص شد ۵۱/۶ درصد از کشاورزان، ارتباط کمی با کشاورزان دارای سابقه بیمه کشاورزی دارند (جدول شماره ۷).

بیمه و کشاورزی

سال هفتم
شماره ۲۳ و ۲۴
۱۳۸۹

جدول شماره ۷: توزیع فراوانی کشاورزان مورد بررسی براساس منابع ارتباطی
(واحد: درصد)

ردیف	متغیر	طبقه‌بندی	فراوانی	درصد فراوانی
۱	ارتباط با کارشناسان و مروجان ترویج	کم	۹۱	۴۷/۹
		متوسط	۴۶	۲۴/۲
		زیاد	۵۳	۲۷/۹
۲	ارتباط با کارشناسان و کارگزاران بیمه	کم	۱۳۰	۶۸/۴
		متوسط	۲۱	۱۱/۱
		زیاد	۳۹	۲۰/۵
۳	ارتباط با کشاورزان دارای سابقه بیمه	کم	۹۸	۵۱/۶
		متوسط	۴۱	۲۱/۶
		زیاد	۵۱	۲۶/۸

برگرفته از: یافته‌های پژوهش

فصلنامه
پژوهشی

در این پژوهش، به منظور سنجش نگرش کشاورزان پیرامون بیمه محصولات کشاورزی نیز، مجموعه‌ای در برگیرنده ۱۴ گویه تدوین شده بود که مخاطبان، میزان موافقت خود را با هرگویه در یک مقیاس پنج قسمتی لیکرت (از کاملاً مخالفم تا کاملاً موافقم در دامنه ۱ تا ۵) برای گویه‌های مساعد و (از کاملاً مخالفم تا کاملاً موافقم در دامنه ۵ تا ۱) برای گویه‌های نامساعد، بیان کردند و نمره هر یک از مخاطبان بر اساس جمع نمره‌های به دست آمده از پاسخها، محاسبه شد. نتایج برگرفته از این بررسی نشان داد که ۷۴/۲ درصد کشاورزان دارای سطح نگرش متوسطی پیرامون بیمه محصولات کشاورزی هستند (جدول شماره ۸)

جدول شماره ۸: توزیع فراوانی کشاورزان مورد بررسی
بر اساس نگرش پیرامون بیمه محصولات کشاورزی (واحد: درصد)

درصد فراوانی	فراوانی	طبقه بندی	متغیر	ردیف
۱/۶	۳	نامساعد	نگرش پیرامون بیمه محصولات کشاورزی	۱
۷۴/۲	۱۴۱	متوسط		
۲۴/۲	۴۶	مساعد		

برگرفته از: یافته‌های پژوهش

سنجش دانش کشاورزان پیرامون بیمه محصولات کشاورزی نیز، به عنوان متغیر وابسته تحقیق، به کمک یک مجموعه ۹ پرسشی (درست و نادرست) انجام گرفت. بر اساس پاسخهای دریافت شده، نمره‌های هریک از مخاطبان محاسبه و مشخص شد که ۶۸/۹ درصد از کشاورزان دارای سطح دانش پایینی پیرامون بیمه محصولات کشاورزی بودند (جدولهای شماره ۹ و ۱۰).

بیمه و کشاورزی

سال هفتم
شماره ۲۳ و ۲۴
۱۳۸۹

جدول شماره ۹: توزیع فراوانی کشاورزان مورد بررسی
بر اساس سطح دانش بیمه کشاورزی (واحد: درصد)

درصد فراوانی	فراوانی	طبقه بندی	متغیر	ردیف
۶۸/۹	۱۳۱	پایین	دانش بیمه کشاورزی	۱
۳۱/۱	۵۹	متوسط		

برگرفته از: یافته‌های پژوهش

جدول شماره ۱۰: سطح دانش کشاورزان پیرامون بیمه محصولات کشاورزی

انحراف معیار	میانگین	پرسشهای مربوط به دانش کشاورزان پیرامون بیمه محصولات کشاورزی
۰/۴۵	۰/۷۱	بیمه محصولات باغی و زراعی امری اختیاری است و بستگی به نظر کشاورز دارد.
۰/۴۸	۰/۶۲	میزان عملکرد محصول در هکتار، معیار اصلی برای تعیین حق بیمه است.
۰/۴۹	۰/۵۷	برای بیمه کردن باغ، تنظیم شناسنامه باغ الزامی است.
۰/۵	۰/۵۳	کشاورز می‌تواند با پرداخت حق بیمه بیشتر (با نظر کارشناسان صندوق بیمه) در صورت پدید آمدن حادثه، میزان غرامت بیشتری دریافت کند.
۰/۵	۰/۵۲	بیمه کشاورزی فقط برخی از عوامل خطر و سوانح طبیعی را زیر پوشش قرار می‌دهد.
۰/۵	۰/۴۸	برای بیمه کردن محصولات کشاورزی باید در مرحله اول به جهاد کشاورزی مراجعه شود.
۰/۵	۰/۴۶	صندوق بیمه خسارتهای وارد شده به کشاورز را به میزان کاهش درآمد کشاورزی در اثر تحقق یافتن خطرهای بیمه شده، می‌پردازد.
۰/۴۹	۰/۴۴	بیمه محصولات کشاورزی همه محصولات را در برمی‌گیرد.
۰/۴۸	۰/۳۹	بیمه‌گذار می‌تواند مبلغ حق بیمه تعیین شده را پس از تنظیم بیمه‌نامه، به صورت اقساط پرداخت کند.

برگرفته از: یافته‌های پژوهش

در این راستا، نتایج به دست آمده از آزمون پیرسون در مورد فرضیه‌های تحقیق نمایانگر وجود ارتباط مثبت و معنیدار میان نگرش کشاورزان پیرامون بیمه، میزان ارتباط کشاورزان با مروجان و کارشناسان ترویج، میزان ارتباط با کارشناسان و کارگزاران صندوق بیمه کشاورزی و میزان ارتباط با کشاورزان دارای سابقه بیمه کشاورزی و دانش کشاورزان پیرامون بیمه محصولات کشاورزی بود. نتایج به دست آمده از پژوهش‌های محمودزاده و زیبایی (۱۳۸۳) و هارداکر و همکاران (۲۰۰۴) نیز، مؤید این امر است.

فصلنامه
پژوهشی

خلیل نژاد، زمانی پور

همچنین، ارتباط منفی و معنیداری بین میزان اهمیت قضاوت دیگران برای کشاورزان و دانش پیرامون بیمه محصولات کشاورزی مشاهده شد که با نتایج تحقیق وندویر (۲۰۰۱) مطابقت داشت (جدول شماره ۱۱).

جدول شماره ۱۱: همبستگی متغیرهای مورد بررسی و دانش کشاورزان پیرامون بیمه محصولات کشاورزی

عامل	متغیر	نگرش پیرامون بیمه محصولات کشاورزی	
		Sig	آماره
فردی	سن	۰/۷	-۰/۲۵
	سطح تحصیلات	۰/۱۲	۰/۱۱۳
	دوراندیش و محتاط بودن	۰/۶	۰/۰۳۶
	گرایش به استفاده از ایده‌های نو	۰/۳۳	۰/۰۷
	اهمیت قضاوت دیگران	۰/۰۲	-۰/۱۶۷
	علاقه به کار کشاورزی	۰/۵	-۰/۰۴۲
زراعی	مساحت زمین زراعی	۰/۱۵	۰/۱۰۴
	سابقه خطر در مزرعه	۰/۶۸	۰/۰۳
اقتصادی	درآمد برگرفته از فعالیتهای کشاورزی	۰/۰۹	۰/۱۲
اجتماعی	مشارکت اجتماعی	۰/۷	-۰/۰۲
	عضو بودن در تعاونیهای روستایی	۰/۱	۰/۷
	میزان همکاری با تعاونیهای روستایی	۰/۳	-۰/۰۹
ارتباطی	مروجان و کارشناسان ترویج	۰/۰۰۶	۰/۱۹۸
	کارشناسان و کارگزاران صندوق بیمه	۰/۰۲	۰/۱۶۴
	کشاورزان دارای سابقه بیمه کشاورزی	۰/۰۴	۰/۱۲۸
آموزشی	برگزاری دوره های آموزشی	۰/۸	۰/۰۳
نگرش	نگرش کشاورزان پیرامون بیمه محصولات کشاورزی	۰/۰۰۳	۰/۲۱۷

بیمه و کشاورزی

سال هفتم
شماره ۲۳ و ۲۴
۱۳۸۹

جمع‌بندی و پیشنهادات

در راستای نتایج به‌دست آمده از تحقیق، با توجه به‌وجود رابطه مثبت و معنیدار بین کانالهای ارتباطی کارشناسان و مروجان ترویج، کارشناسان و کارگزاران صندوق بیمه‌محصولات کشاورزی و کشاورزان دارای سابقه بیمه‌کشاورزی و دانش پیرامون بیمه‌محصولات کشاورزی، پیشنهاد می‌شود، از سه کانال پیشگفته، برای برگزاری آموزشهایی در زمینه بیمه کشاورزی استفاده شود تا از یکسو، سطح دانش کشاورزان پیرامون بیمه‌محصولات کشاورزی افزایش یابد و از دیگرسو، با توجه به‌وجود رابطه مثبت و معنیدار بین دانش کشاورزان و نگرش آنان در زمینه بیمه کشاورزی، نگرش کشاورزان پیرامون بیمه‌محصولات کشاورزی نیز بهبود پیدا کند تا به‌دنبال آن، بر میزان استقبال کشاورزان از طرحهای بیمه‌کشاورزی نیز، افزوده شود.

سپاسگزاری

نویسندگان مقاله، بدینوسیله از مدیران و دست‌اندرکاران باشگاه پژوهشگران جوان دانشگاه آزاد اسلامی، بویژه واحد بیرجند که با همکاریها و حمایت‌های مالی، زمینه تسریع در انجام طرح تحقیقی مقاله حاضر را فراهم آوردند، قدردانی و سپاسگزاری می‌کنند.

فصلنامه
پژوهشی

منابع

۱. ارتیاعی. ف و چیدری. م، (۱۳۸۵)، «بررسی دانش کارشناسان ترویج پیرامون بیمه محصولات کشاورزی»، فصلنامه بیمه و کشاورزی، سال سوم، شماره ۱۰، ص ۵۴-۷۹ .
۲. ترکمانی. ج، (۱۳۸۳)، «ارزیابی نقش بیمه در ایجاد امنیت تولیدات کشاورزی»، مجموعه مقالات دومین همایش علمی بیمه کشاورزی، توسعه و امنیت سرمایه‌گذاری، تهران: صندوق بیمه محصولات کشاورزی.
۳. سرمد. ز، بازرگان. ع و حجازی. الف، (۱۳۸۳)، روش تحقیق در علوم رفتاری، تهران: نشر آگه.
۴. محمودزاده. م و زیبایی. م، (۱۳۸۳)، «بررسی عوامل مؤثر بر تمایل بهره‌برداران کشاورزی به مشارکت در طرح بیمه: مطالعه موردی پسته کاران استان کرمان»، فصلنامه بیمه و کشاورزی، شماره ۲، سال اول، ص ۴۵-۲۷.
۵. مهندسین مشاور یکم، (۱۳۸۰)، «تأثیر بیمه محصولات کشاورزی بر مخاطره‌گریزی، تصمیم‌گیری و بهره‌وری کشاورزان»، خلاصه مقالات نشست‌های سه گانه همایش بیمه کشاورزی، توسعه و امنیت سرمایه‌گذاری، تهران: صندوق بیمه محصولات بیمه محصولات کشاورزی، ص ۷۱-۱۰۳.
6. Hardaker , J .B & Hurine .R B & Anderson . J . R ,(2004), “Coping with Risk in Agriculture” , *CABI International Publishing* , Newyork : 17- 37 .
7. Vandever , monte L .A ,(2001), “Demand of area crop insurance among litchi producers in northern Vietnam” , *Journal of Agricultural Economics* , 26(2), pp: 173- 184 .

Study of Factors Effective on Knowledge of Farmers toward Agricultural Crop Insurance

P. Khalilnezhad * & Dr.A. Zamanipour **

Abstract

The present research has been conducted with an aim to identify factors effective on knowledge of farmers toward agricultural insurance in South Khorasan Province. The sampling group in this research comprises farmers who were engaged in agricultural activities in the farming year 2007-2008. Out of the group, 190 were selected on the basis of random sampling and the required information was collected through questionnaires. The results indicated that there was a positive correlation between attitude, extent of communication with extension experts, extent of communication with experts of agricultural insurance, extent of communication with other farmers who had insured agricultural products in previous years, and knowledge of farmers toward insurance of agricultural crops. Also there was a negative correlation between farmers knowledge toward insurance of agricultural crops with age, educational status of farmers, interest of farmers in agricultural activities, farmers' providence, their tendency to use new ideas, span of under cultivation land, background of any risk at farm, income gained through farming activities, extent of participation in social activities, membership in rural cooperatives, extent of cooperation with rural cooperatives and, having relevant training.

Keywords:

Knowledge of Farmers, Insurance, Agricultural Crops Insurance, South Khorasan Province.

* MSc, Agricultural Extension and Education, Islamic Azad University, Birjand

E-mail: Khalilnezhadp@yahoo.com

** Associate Professor, Azad University, Birjand.

E-mail: azamanipour@yahoo.com

فصلنامه
پژوهشی

